

Tomasz Rembalski

Sprawozdanie z działalności Instytutu Kaszubskiego w 2017 roku

Acta Cassubiana 19, 542-556

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tomasz Rembalski

Sprawozdanie z działalności Instytutu Kaszubskiego w 2017 roku

Siedziba Instytutu Kaszubskiego mieści się gdańskim Domu Kaszubskim, przy ul. Straganiarskiej 22–23. Zgodnie ze statutem, głównym celem Instytutu jest: „w nawiązaniu do potrzeb i oczekiwań społeczności kaszubskiej oraz tradycji badań kaszuboznawczych, organizowanie prac badawczych i popularyzowanie ich efektów, wzbogacanie i rozwijanie regionalnego ruchu kaszubsko-pomorskiego, integrowanie kaszubsko-pomorskiego środowiska naukowego oraz podejmowanie działań na rzecz jego rozwoju”.

W roku sprawozdawczym Zarząd Instytutu Kaszubskiego działał w składzie:

- prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński – prezes
- dr Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk – wiceprezes
- dr Katarzyna Kulikowska – skarbnik
- dr Tomasz Rembalski – sekretarz
- prof. dr hab. Józef Borzyszkowski
- prof. AP dr hab. Daniel Kalinowski
- dr Justyna Pomierska.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi:

- prof. dr hab. Mieczysław Nurek – przewodniczący
- prof. dr hab. Andrzej Romanow
- prof. UG dr hab. Anna Kwaśniewska.

W minionym roku w poczet członków przyjęto 5 osób: dr. hab. prof. UG Piotra Stępnowskiego, dr. Marcina Ryszarda Odelskiego, dr. Arkadiusza Mańskiego, dr. Michała Hincę, dr. Aleksandrę Kurowską-Susdorf. Niestety, dnia 12 października 2017 r. zmarł jeden z członków założycieli Instytutu, językoznawca prof. dr hab. Edward Breza. Pogrzeb Profesora odbył się na Cmentarzu Komunalnym w Sopocie w dniu 19 czerwca 2017 r. Aktualnie Instytut Kaszubski liczy 148 członków, w tym 9 zagranicznych.

Zebrania Zarządu w 2017 r. odbyły się trzykrotnie, w dniach: 2 marca, 24 maja i 9 listopada.

Od sierpnia 2014 r. stałą pracownicą Sekretariatu Instytutu Kaszubskiego jest Karolina Konkol-Skowrońska, która od sierpnia 2017 r. przebywa na urlopie macierzyńskim. Od 21 marca 2017 r. w sekretariacie Instytutu na stanowisku asystenta zarządu na czas nieokreślony pracuje Sandra Lademann, która od 21 października 2016 do 20 marca 2017 r. odbywała staż w ramach umowy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gdańsku.

* * *

Doroczne zebranie ogólne członków Instytutu odbyło się 7 kwietnia 2017 r. w Tawernie „Mestwin”, w Domu Kaszubskim. Spośród 146 członków Instytutu wzięły w nim udział 43 osoby. Dziesięć osób usprawiedliwiło swą nieobecność.

Po powitaniu i przyjęciu porządku obrad prezes prof. Cezary Obracht-Prondziński poinformował, iż każdy z członków otrzymał egzemplarz rocznika „Acta Cassubiana” oraz sprawozdanie z merytorycznej działalności Instytutu za mijający rok, a następnie w krótkim wystąpieniu je skomentował. Omawiając sprawozdanie, zwrócił uwagę, iż 2016 był Rokiem Gerarda Labudy, któremu towarzyszyło wiele wydarzeń upamiętniających. Z tej okazji, po raz drugi wręczono dwie równorzędne Nagrody im. Gerarda Labudy, które otrzymali prof. Lechosław Jocz oraz dr Piotr Kitowski. Następnie sporo miejsca poświęcił obchodom 20-lecia Instytutu Kaszubskiego, któremu towarzyszyło uroczyste spotkanie członków i zaproszonych na tę okazję dostojnych gości, okolicznościowa wystawa na Uniwersytecie Gdańskim oraz towarzyszący jej folder. Prezes scharakteryzował zebraniem zaangażowanie Instytutu w dwa duże granty Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (NPRH), „Historię Kaszubów w dziejach Pomorza” oraz „Gniazdo Gryfa. Słownik symboli, pamięci i tradycji kaszubskich”. Następnie wiceprezes dr Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk przedstawiła zaangażowanie Instytutu Kaszubskiego w działania o charakterze międzynarodowym. Na wstępie mówiła o konferencji *Topografia pamięci pogranicza*, którą organizowano we współpracy z Pracownią Badań nad Narracjami Pogranicza UG oraz Institut „Moderne im Rheinland” Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf. Uczestniczyli w niej naukowcy z siedmiu krajów i towarzyszyła jej również podróż studyjna na ziemię bytowską. Ponadto Instytut Kaszubski współpracował z Europejskim Uniwersytetem we Flensburgu oraz Forum Una. Ukazała się również niemiecka wersja wspomnień Franka Meislera we współpracy Instytutu Kaszubskiego z Stiftung Denkmal für die Ermordeten Juden Europas.

Minutą ciszy uczczono zmarłych w minionym roku członków, dr. Jerzego Szewsa oraz ks. abp. Tadeusza Gocłowskiego – Członka Honorowego.

Prezes prof. Cezary Obracht-Prondzyński omówił również sprawozdanie finansowe za 2016 r. Stwierdził, iż w mijającym 2016 r. przychody Instytutu wynosiły prawie 300 tys. zł, zaś wydatki były nieco wyższe, gdyż wynosiły 306 tys. zł. Zapewnił, że mimo deficytu (obrotowego) na koniec roku w wysokości ponad 10 tys. zł, sytuacja Instytutu jest dobra. Następnie pokrótce omówił główne źródła dochodów, które w dużej mierze pochodzą z tytułu uczestniczenia Instytutu Kaszubskiego w Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki. Przychody ze sprzedaży książek wyniosły ponad 44 tys. zł i łącznie ze składkami członkowskimi (3.449,21 zł) przychody z realizacji zadań statutowych wyniosły 47.556,96 zł. Niemniejszą rolę odegrały darowizny na rzecz Instytutu, które wyniosły 43.346,75 zł, w tym największe sumy wpłacili: Saur Neptun Gdańsk SA 20 tys. zł, Gdańska Infrastruktura Wodociągów i Alicja Ejankowska po 7 tys., Mieczysław Ronkowski 2.950 zł, Ulrich Blaszczyk 2.129,75 zł, Forum Unna 1.100 zł, Nadleśnictwo Przymuszewo, Przemysław i Janina Ciechanowscy 1.000 zł. Prof. Obracht-Prondzyński wspominał również o ludziach wspierających Instytut poprzez swoją bezinteresowną pracę.

W dalszej części prezes przedstawił plan pracy i sytuację finansową na 2017 r. Najwięcej miejsca poświęcił realizowanym dwóm projektom w ramach NPRH. Prezes nawiązał też do zmian, jakie wprowadziło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji względem dotacji podmiotowej, która z 20 tys. (kwoty, którą IK otrzymywało od wielu lat), została obcięta do 14 tys. zł. Jednocześnie nie przyznano dotacji na „Bibliotekę Pisarzy Kaszubskich”. Odwołania nie przyniosły pożądanego efektów. Z kolei wiceprezes dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk omówiła planowany udział Instytutu w obchodach 90-lecia urodzin Günтера Grassa, w tym w wystawie pt. *Günter Grass z Kaszubi* w Gdańskiej Galerii Güntera Grassa oraz organizowaniu międzynarodowej konferencji pt. *Szlachta na pograniczu. Transkulturowe powiązania w Prusach (XVIII–XIX w.)*.

Następnie głos zabrał Prezes Honorowy prof. Józef Borzyszkowski, który nawiązał do obchodzonych w 2017 r. licznych rocznic, w tym 95. rocznicy powstania Związku Polaków w Niemczech, 500-lecia Reformacji, 60. rocznica odsłonięcia pomnika Hieronima Derdowskiego we Wielu. Z kolei w 2018 r. w Olsztynie odbędą się obchody 100-lecia śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego.

Ponadto na zebraniu walnym podjęto jednomyślną uchwałę w sprawie nadania godności Honorowego Członka Instytutu Kaszubskiego prof. dr. hab. Stanisławowi Salmonowiczowi z Torunia oraz Prymasowi Seniorowi ks. abp. prof. dr. hab. Henrykowi Muszyńskiemu. – Wniosek zgłosił i uzasadnił prof. Józef Borzyszkowski.

* * *

Jednym z priorytetów działalności Instytutu Kaszubskiego jest organizowanie konferencji i seminariów. W dniu 27 kwietnia 2017 r. w siedzibie muzeum w Wejherowie odbyła się konferencja pt. *Niepełnosprawność intelektualna – różne aspekty opieki regionalnej*, której organizatorami były: Instytut Kaszubski, Komisja Kaszubska Stacji Naukowej PAU w Gdańsku, Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie, Ośrodek Chorób Rzadkich przy Poradni Genetycznej UCK w Gdańsku oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie. W pierwszej części konferencji wygłoszono następujące referaty: Jolanta Wierzba *Niepełnosprawność intelektualna z cechami autystycznymi – podłoże genetyczne, możliwości diagnostyczne*, Arkadiusz Mański *Dziecko z chorobą rzadką – aspekty psychologiczne*, Ewa Kaczorowska *Efekt założyciela a choroby rzadkie*. W części drugiej natomiast głos zabrali: Małgorzata Woźniak i Anna Węsierska *Uczniowie z autyzmem w Powiatowym Zespole Kształcenia Specjalnego*, Justyna Pomierska *Edukacja regionalna w szkolnictwie specjalnym*, Jolanta Wierzba *Choroby rzadkie a Kaszuby – doświadczenia Ośrodka Chorób Rzadkich*, Małgorzata Bulczak *Fundacja „Ja też” – zmieniamy świat dla Ciebie. Nowe spojrzenie na zespół Downa*.

W 2017 r. Instytut Kaszubski był partnerem obchodów jubileuszu 90. urodzin Günтера Grassa w Gdańsku. W ramach cyklu wydarzeń partnerował organizacji trzech wystaw oraz wydał dwujęzyczną publikację *Günter Grass – Entinnerungen / Odpominania* pod redakcją Miłosławy Borzyszkowskiej-Szewczyk. Pierwszą z wystaw „Günter Grass – spojrzenie z Gdańska” pokazano w maju i czerwcu 2017 r. w przestrzeni publicznej, na Skwerze Świętopełka w Gdańsku. Następnie do września można było ją zobaczyć na podwórzu Domu Chodowieckiego i Grassa przy ul. Sieroczej, a w październiku – na Placu im. Józefa Wybickiego. Koncepcję wystawy opracowały dr Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk i Marta Wróblewska, kierownik Gdańskiej Galerii Güntera Grassa (4G). Projekt koordynowały instytucjonalnie 4G oraz Dom Chodowieckiego i Grassa. Ponadto w dniu 26 listopada 2017 r. prof. Cezary Obracht-Prondzyński poprowadził spacer kaszubskim szlakiem po centrum Gdańska, a wraz z dr Miłosławą Borzyszkowską-Szewczyk wzięli udział w debacie Grass a Kaszuby/i w 4G. Wszystkim tym przedsięwzięciom towarzyszył projekt wydawniczy *Günter Grass – Odpominania / Entinnerungen*, który zrealizowany został przez Instytut Kaszubski i Stowarzyszenie Güntera Grassa, we współpracy z Gdańską Galerią Güntera Grassa, Nadbałtyckim Centrum Kultury i Pracownią Badań nad Narracjami Pogranicza UG, a koordynowała go M. Borzyszkowska-Szewczyk. Projekt graficzny książki przygotowała dr Anita Wasik z ASP. Więcej

o wydarzeniach w osobnym sprawozdaniu, a o promocjach wydawnictwa w dalszej części sprawozdania.

W dniach 22–23 czerwca 2017 r. w Gniewinie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego dla uczczenia Floriana Ceynowy w 200. rocznicę urodzin pt. *Regiony i regionalizmy w perspektywie antropologii kulturowej. Między pasją a metodą*. Jego organizatorami byli Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Gdańsku, Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy, Oddział Etnografii Muzeum Narodowego w Gdańsku, Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, Gmina Gniewino oraz Instytut Kaszubski. Konferencja zgromadziła dużą liczbę uczestników, którzy wzięli udział w trzech sesjach plenarnych i kilku panelach dyskusyjnych. W pierwszej sesji plenarnej pt. *Kaszuby/Florian Ceynowa*, którą prowadził Cezary Obracht-Prondzyński, wystąpili m.in. członkowie Instytutu Kaszubskiego: Józef Borzyszkowski *Kaszuboznawcze badania etnografów a ruch kaszubsko-pomorski*, Daniel Kalinowski *Florian Ceynowa i polityczne prowokacje* oraz Anna Kwaśniewska *Dawne i współczesne zwyczaje małżeńskie na Kaszubach w kontekście tzw. genu kaszubskiego*. Dwie kolejne sesje nosiły tytuł *Regiony i regionalizmy*, natomiast paneliści dyskutowali wokół tematów: *Od mitu do postprawdy. Folklor, wiedza i procesy społeczne*; *Dziedzictwo kulturowe i tożsamość diaspory ukraińskiej w ujęciu antropologicznym*; *Mapowanie postmodernizmu w polskiej antropologii społeczno-kulturowej*; *Pasjonaci, kolekcjonerzy i badacze stroju ludowego*; *Azja. Współczesne wyzwania kulturowo-społeczne we współczesnej Azji*; *Muzeum regionalne – czyli jakie?* Uczestnikom zorganizowano również kilka wycieczek po okolicy i udział w morskiej pielgrzymce świętych Piotra i Pawła.

Instytut Kaszubski był współorganizatorem konferencji interdyscyplinarnej *Szlachta na pograniczu. Transkulturowe powiązania w Prusach (XVIII–XX w.) / Adel im Grenzraum. Transkulturelle Verflechtungen im Preussenland vom 18. bis zum 20. Jahrhundert*, która odbyła się w Gdańsku i Waplewie Wielkim w dniach 22–24 czerwca 2017 r. Autorami koncepcji i organizatorami konferencji byli dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, dr Sabine Jagodzinski i prof. dr hab. Miloš Řezník. Instytucjonalnie za konferencję odpowiedzialne były: Pracownia Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza przy Wydziale Filologicznym UG oraz Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie, przy współpracy Muzeum Narodowego w Gdańsku oraz wspomnianego już Instytutu Kaszubskiego. Więcej szczegółów na ten temat w osobnym sprawozdaniu.

Instytut Kaszubski wraz z Nadbałtyckim Centrum Kultury, Wydziałem Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego, Pomorskim Centrum Badań nad Kul-

turą i Narodowym Centrum Kultury i w partnerstwie z kilkoma innymi instytucjami, był organizatorem konferencji badaczy i praktyków *Pomorskie poszerzenia pola kultury*, które odbyło się w Gdańsku w dniach 28–29 września 2017 r. Pierwszego dnia obrad Cezary Obracht-Prondzyński wygłosił wykład wprowadzający *Czym jest poszerzenie pola kultury? W dalszych częściach obrad był moderatorem paneli dyskusyjnych: W obliczu poszerzenia – jakie zmiany zachodzą w polu kultury? oraz Co powinniśmy zrobić w obliczu poszerzenia? Spojrzenie praktyków*. Na początku drugiego dnia dokonał podsumowania pierwszego dnia konferencji jako punkt odniesienia do dyskusji.

W dniach 6–7 października 2017 r. w Centrum Międzynarodowych Spotkań w Tuchomiu odbyło V Bytowskie Forum Animatorów Kultury pt. *Jak wykorzystać potencjał kulturowy lokalnych społeczności?* Jego organizatorami były: Instytut Kaszubski, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku oraz Oddział Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskiego w Bytowie. Pierwszego dnia obrad Cezary Obracht-Prondzyński przeprowadził wykład wprowadzający pt. *Potencjał kulturowy lokalnych społeczności – identyfikacja zasobów, społeczna użyteczność, sposoby wykorzystania*. Tego dnia odbyły się też prezentacje lokalnych inicjatyw kulturalnych, m.in.: Muzeum Zachodniokaszubskiego w Bytowie, Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Niezabyszewo „Sploty” i Teatru Brzozaki z Jasienia. Drugiego dnia odbyła się prezentacja działań na Gochach, w Brzeźnie Szlacheckim, Borowym Młynie, Osuszniczy i Borzyszkowach.

Jubileuszowa XX Buczkowska Konferencja Naukowa pt. *Pamięć i dzieło księdza Patrona Bolesława Domańskiego* odbyła się w Wielkim Buczku w dniu 7 października 2017 r. Referaty wygłosili: Józef Borzyszkowski *Pamięć i dzieło księdza Patrona Bolesława Domańskiego na Krajnie*, Jacek Stróżyński *Pokłosie Nagrody im. ks. Bolesława Domańskiego*, Marek Fijałkowski *Ksiądz Patron Bolesław Domański i ZPwN w zbiorach Muzeum Okręgowego w Pile*, Jowita Kęcińska-Kaczmarek *Krajniacy księdzu Patronowi*. – Przy okazji odsłonięto i poświęcono dwie rzeźby – dzieła Barbary Pikulik z Zakrzewa – ks. Patrona Bolesława Domańskiego i Trąby, towarzysza Remusa, którego pomnik ufundowano tam w ubiegłym roku.

W dniach 17-18 października 2017 roku w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku odbyła się międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Reformacja i ewangelicyzm nad Bałtykiem”, stanowiąca ważny punkt bogatego programu obchodów 500-lecia reformacji. Zorganizowana została przez Nadbałtyckie Centrum Kultury i Polską Akademię Umiejętności Stację Naukową w Gdańsku z udziałem Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie, Instytutu Kaszubskiego

w Gdańsku i Pracowni Historii Pomorza i Krajów Nadbałtyckich Instytutu Historii oraz Instytutu Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego. Towarzyszyły jej liczne przedsięwzięcia wystawowe i koncertowe, w których przygotowanie zaangażowało się Archiwum Państwowe w Gdańsku oraz muzea Gdańska, Słupska, Wejherowa, Starogardu Gdańskiego i Bytowa. Patronat honorowy objęli: biskup Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej Kościoła ewangelicko-augsburskiego w RP, ks. prof. Marcin Hintz, Marszałek Województwa Pomorskiego Mieczysław Struk i Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz. Kuratorką konferencji była Bronisława Dejna (NCK), a kierownikiem naukowym Józef Borzyszkowski (PAU).

Podczas konferencji wygłoszono kilkanaście referatów, których autorzy reprezentowali ośrodki naukowe z Hamburga, Gryfii, Warszawy, Torunia, Opola i Gdańska. Dzień pierwszy obrad przebiegał pod hasłem „Johannes Bugenhagen – Doktor Pomeranus (1485–1558)”, drugi – „Dziedzictwo materialne i kulturowe przesłanie”. Wszystkie referaty, które w postaci artykułów złożą się na tom przewidziany do druku w 2018 roku, wzbudziły interesującą dyskusję. Wzięli w niej udział świeccy i duchowni, gdyż wśród uczestników konferencji była liczna grupa pastorów diecezji pomorsko-wielkopolskiej.

W dniach 25–27 października 2017 r. w Słupsku odbywały się Międzynarodowe Konfrontacje Kulturowe. Szósta edycja tego wydarzenia miała podtytuł „Wojna i pokój”. Głównymi organizatorami był Instytut Polonistyki Akademii Pomorskiej w Słupsku oraz Instytut Kaszubski. Współorganizatorem zaś Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku oraz Deutsches Kulturforum Östliches Europa. Patronat medialny sprawowało „Radio Koszalin” oraz „Głos Pomorza”. Kierownikami naukowymi projektu byli prof. Daniel Kalinowski oraz prof. Adela Kuik-Kalinowska. Podczas Międzynarodowych Konfrontacji Kulturowych dostępna była w Słupsku oraz Sławnie wystawa *Reformacja w Europie. Pomorze i Wschodnia Brandenburgia* przygotowana przez niemieckiego współorganizatora. 25 października dokonano promocji książki z poprzedniej edycji Konfrontacji pt. *Wielkie Pomorze. Narody i społeczności*, pod red. A. Kuik-Kalinowskiej i D. Kalinowskiego a także odbyła się prezentacja portalu internetowego „Biuletyn Polonistyczny” dokonana ze strony Marioli Wilczak z Instytutu Badań Literackich PAN w Warszawie. 26 października był pierwszym dniem prezentacji referatów. Były to w kolejności: Rafał Foltyn *Rugianie wobec sąsiadów 983–1168*, Miloš Řezník *Husyci na Pomorzu. Czeska tradycja historiograficzna i literacka*, Bronisław Nowak *Wojny pomorsko-krzyżackie. Przyczyny – przebieg – rezultaty*, pastor Hans-Udo Vogler *„Miteinander ist besser, als gegeneinander!“ Hambacher Fest von 1827*, Danuta Drywa *Trudne wybory. Postawy mieszkańców Pomorza w kontekście wydarzeń politycznych z lat 1914–1939*, Krzysztof Korda *Między*

wojną a pokojem. Społeczeństwo polskie Pomorza w latach 1918–1920 na przykładzie wybranych powiatów, Daniel Kalinowski *Ucieczka przed śmiercią. Żydowsko-pomorskie wspomnienia z lat trzydziestych XX wieku*, Elżbieta Bugajna *Refleksje o II wojnie u wybranych poetów kaszubskich*, Anna Sobiecka *Wojna – Pokój – Słupsk. Konteksty teatralne*, Witostława Frankowska „A w Raduni krwawa woda...” *Obraz wojny i pokoju w ludowych i autorskich pieśniach Pomorza od XIX wieku*, Zbigniew Studziński *Dyskurs wspólnotowy w „Mszy żałobnej” Franciszka Fenikowskiego*. Drugiego dnia Konfrontacji wygłoszono następujące referaty: Małgorzata Grzywacz *Cierpienie, ból i radość: czas wojny trzydziestoletniej na Pomorzu w świetle pamiętnika Hedwig von Burgsdorf*, Joanna Flinik *Opowieści „na skraju...” Proza Ruth Rechenber i Ewy Kujawskiej*, Marie-Luise Selden, *Otto Freundlich. The Road of Peace in Europe*, Barbara Gawrońska-Pettersson „*Kinderland ist abgebrannt.*” *Czasy wojenne i powojenne w Słupsku i Wrocławiu oczyma dzieci*, Wojciech Skóra *Słupsk między wojną a pokojem. Kto zniszczył miasto w 1945 roku?*, Marcin Prusak *Obraz walk o Wał Pomorski i o Kołobrzeg w 1945 r. w wybranych utworach literackich PRL*, Krzysztof Skrzypiec *Relacje administracji polskiej z Armią Czerwoną w Słupsku w latach 1945–1950*, Dariusz Majkowski *Grudzień 1970 i lata osiemdziesiąte w reportażach i powieściach Stanisława Jankego*, Zbigniew Walczak „*Dziadek w Wehrmachcie.*” *Rzecz o losach Kaszubów i Pomorzan we wspomnieniach, dokumentach i literaturze*, Adela Kuik-Kalinowska *Kaszubskie miejsca kaźni*, Andrzej Stachowiak *Kulturowe uwarunkowania dewastacji denkmali z czasów Wielkiej Wojny na Pomorzu po 1945 roku*, Elżbieta Kal *Architektura w służbie wojny i pokoju. Obiekty Słupska z lat 30. XX w. w ideologicznym dyskursie*, Andrzej Chłudziński *Militarne ślady w nazewnictwie Pomorza Środkowego*. Wymiar społeczno-artystyczny realizowany był podczas Konfrontacji dzięki wieczornym spotkaniom w Czytelnii Głównej słupskiej biblioteki. 26 października odbył się panel dyskusyjny *Pomorze w kulcie wojny* prowadzony przez dr. Kacpra Pencarskiego z Akademii Pomorskiej w Słupsku, który prezentował przedwojenne filmy niemieckie o Pomorzu. Natomiast dzień później odbył się panel dyskusyjny *Słupsk. Miasto i ludzie po 1945 roku*, które prowadziła mgr Dorota Ciecholewska z Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), przygotowując pokaz filmów o polskich osadnikach pojawiających się na Pomorzu po 1945 r. Organizatorzy zapowiedzieli kolejną edycję Międzynarodowych Konfrontacji Kulturowych w 2019 r. pod hasłem *Gryfici oraz ich dziedzictwo*.

W dniu 17 listopada 2017 r. w Ośrodku Kultury Morskiej w Gdańsku (ul. Tokarska 21–25) odbyła się konferencja *Gedania Cassubia – kaszubskość Gdańska*. Jej organizatorami byli Instytut Kaszubski, Pracownia Badań nad Narracjami Pamięci Pogranicza UG, Pracownia Historii Pomorza i Krajów Nadbałtyckich UG i Pomorskie Centrum Badań nad Kulturą UG, a partnerami Sto-

warzyszenie Güntera Grassa w Gdańsku, Gdańska Galeria Miejska, Narodowe Muzeum Morskie oraz Urząd Miasta Gdańsk. Otwarcia konferencji dokonała dr Miłostława Borzyszkowska-Szewczyk. Wystąpienie wprowadzające pt. *Historyczne związki Gdańska z Kaszubami* wygłosił Józef Borzyszkowski. Następnie w części *Gdańsk a Kaszuby – dawniej i dziś. Kontekst kulturowy* z referatami wystąpili: Daniel Kalinowski *Kaszubski Gdańsk w świetle wspomnień, pamiątek, relacji z podróży, reportaży*, Miłostława Borzyszkowska-Szewczyk *Gdańsk a Kaszuby w twórczości Güntera Grassa*, Anna Kwaśniewska *Gdańsk w kulturze tradycyjnej Kaszub*, Cezary Obracht-Prondzyński *Znaki i symbole kaszubskiej pamięci w krajobrazie Gdańska*. Po przerwie odbyła się druga część konferencji zatytułowana *Kaszubska obecność w Gdańsku. Gdańsk na Kaszubach*, w której głos zabrali: Mirosław Kuklik *Morze – handel – obcość. O obecności kaszubskich rybaków w Gdańsku*, Sylwia Bykowska *Gdańszczanie – autochtoni – Kaszubi w powojennym Gdańsku (1945–1960)*, Magdalena Lemańczyk *Kaszubska obecność we współczesnym Gdańsku. Formy aktywności – instytucje – animatorzy*, Magdalena Sacha *Gdańsk – stolica Kaszub. Analiza dyskursu medialnego i internetowego* oraz Jan Frankowski i Włodzimierz Kuczabski *Przestrzenny rozwój Gdańska a Kaszuby*. Po kolejnej przerwie odbył się panel dyskusyjny *Medialne obrazy kaszubskości Gdańska. Między faktami a mitami*, w której udział wzięli Mikołaj Chrzan z „Gazety Wyborczej Trójmiasto”, Bogumiła Cirocka z „Pomeranii” i Edmund Szczesiak pod nieobecność Tatiany Slowi i Mariusza Szmidke oraz Cezary Obracht-Prondzyński i Miłostława Borzyszkowska-Szewczyk (jako moderatorzy).

Instytut Kaszubski, Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie oraz Zakład Antropologii Kultury i Badań Kaszubsko-Pomorskich Akademii Pomorskiej w Słupsku zorganizowali kolejne wydanie Konferencji Kaszuboznawczej w Bytowie, tym razem pod tytułem *Friedrich Lorentz i niemieckie badania Kaszub*, które odbyły się w Muzeum Zachodniokaszubskim 16 listopada 2017 r. Opiekę merytoryczną nad spotkaniem sprawował prof. Daniel Kalinowski. Wystąpili z referatami: Justyna Pomierska *Udział Friedricha Lorentza w kształtowaniu kaszubszczyzny literackiej*, Eugeniusz Gołąbek *Ò pòtrzebie dzyszczasnégò wëdaniò tekstów kaszëbskò-słowińszczih Lorentza*, Anna Kwaśniewska *Lorentz jako etnograf*, Daniel Kalinowski *Ambiwalentne oceny działalności Friedricha Lorentza*. Materiały z konferencji ukażą się drukiem w 2018 r. w „Naszym Pomorzu. Roczniku Muzeum Zachodniokaszubskiego”. Organizatorzy zapowiedzieli, iż w przyszłym roku bohaterem Konferencji będzie Alojzy Nagel.

Instytut Kaszubski, Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku oraz Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie przygotowali kolejną edycję Seminarium Kaszubskiego, które odbyło się 8 grudnia 2017 r., tym razem pod tytułem *Ceynowa (prze)pisany*. Opiekę meryto-

ryczną ze strony Instytutu Kaszubskiego sprawował prof. D. Kalinowski. Referaty wygłosili: Duszan Paźdzjerski *Grafia Floriana Ceynowy*, Anna Kwaśniewska *Ceynowa u etnografów*, Mirosław Kuklik *Zwyczajne zdrowotne oraz higiena Kaszubów północnych w opracowaniu Floriana Ceynowy (1851) i Józefa Torlińskiego (1938)*, Ireneusz Pieróg *Florian Ceynowa i kwestia żydowska* oraz Daniel Kalinowski *Ceynowa i szlachta polska*. Przedstawione materiały będą opublikowane w osobnej pracy monograficznej.

Prócz wymienionych głównych przedsięwzięć, członkowie Instytutu w 2017 r. zorganizowali bądź wzięli udział również w innych konferencjach i seminariach naukowych.

W dniu 6 kwietnia 2017 r. Magdalena Lemańczyk na konferencji *Niemcy na Ziemiach Zachodnich i Północnych po 1945 roku*, zorganizowanej przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytut Nauk Politycznych UWM w Olsztynie i Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej w Olsztynie wygłosiła referat nt. *Niemcy w Polsce po 1945 r. – od nieformalnych działań do formalnych organizacji*.

Na międzynarodowej konferencji naukowej pt. „*Wolni i uwłaszczeni*”. *Chłopi a przemiany społeczno-gospodarcze i polityczne w Europie Wschodniej w XIX i na początku XX wieku*, która odbyła się w Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu (woj. podlaskie) w dn. 8–9 czerwca 2017 r., Tomasz Rembalski wygłosił referat *Obraz wsi kaszubskiej w okresie pruskich reform agrarnych na przykładzie Chwaszczyna koło Gdyni*.

W dniu 16 września 2017 r. Miłoslawa Borzyszkowska-Szewczyk na międzynarodowej konferencji *Grass and International Literature / Grass und seine Weltliteratur [Grass i jego lektury literatury światowej]*, która miała miejsce na University of Swansea w Walii, wygłosiła referat na temat: „*Auch über Damroka wüsste ich gerne ein wenig mehr*“: *Grass' Auseinandersetzung mit der kaschubischen Literatur [„Także o Damroce chciałbym się dowiedzieć trochę więcej”]. Kontakty Grassa z literaturą kaszubską*.

Magdalena Lemańczyk w dniach 20–22 września 2017 r. wzięła udział w ogólnopolskiej konferencji zorganizowanej w Łagowie przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego i Komitet Socjologii PAN pt. *Transgraniczność w perspektywie socjologicznej. Europa – podzielona wspólnota?*, na której wygłosiła referat *Polityka językowa na Kaszubach a tożsamość regionalna Kaszubów*. Następnie wygłosiła referat *Die Wiederentdeckung der Deutschen in Polen und die Entwicklung der deutschen Minderheit in den Woiwodschaften Pommern und Kujawien-Pommern* podczas Westpreussen-Kongress pt. *Die Geschichte „entlügen“ – Auf dem Weg zu einem friedlichen Miteinander* w dniach 22–24 września 2017 r. Warendorf (Niemcy), którego organizatorem był Landmannschaft Westpreussen e.V.

W dniu 20 października 2017 r. na interdyscyplinarnej turystyczno-krajoznawczej konferencji naukowej pt. *Podróż z książką w ręku*, która odbyła się na Wydziale Historycznym UG, Tomasz Rembalski wygłosił referat „*Rowerem przez Pomorze*” braci Tadeusza i Mikołaja Krefftów – rękopiśmienny pamiętnik z lat 1937–1939 z przewodnikiem dr. Mieczysława Orłowicza w tle.

21 października 2017 r. Miłoslawa Borzyszkowska-Szewczyk na *Nordelbisches Genealogentreffen* w Rickling (Schleswig-Holstein) wygłosiła wykład wprowadzający pt. *Die Kaschuben. Eine ethnische Gruppe im deutsch-polnischen kulturellen Grenzraum. Vom Objekt zum Subjekt*.

Referat nt. „*Sami swoi*” i obcy na Pomorzu Gdańskim. O historii wzajemnych oddziaływań po 1945 roku na XXII Seminarium Śląskim pt. *Sami swoi? Wielokulturowość we współczesnej Europie*, które odbyło się w Kamieniu Śląskim dniach 25–27 października 2017 r. wygłosiła dr Magdalena Lemańczyk. Organizatorem seminarium byli Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej i Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych.

* * *

Podobnie jak w poprzednim roku Instytut Kaszubski wraz ze Stacją Naukową i Komisją Kaszubską Polskiej Akademii Umiejętności w Gdańsku zorganizowali spotkania z „Mistrzem Nauki”, które związane były z uroczystością nadania godności Honorowego Członka Instytutu Kaszubskiego. Pierwsze tegoroczne spotkanie odbyło się w Tawernie „Mestwin” w Gdańsku dnia 5 października 2017 r. Bohaterem spotkania był Prymas Senior Ks. prof. dr hab. Henryk Muszyński. Niestety ze względu na chorobę Ks. Prymasa, dyplom Honorowego Członka odebrał jego wieloletni sekretarz ks. dr Kazimierz Jasinski, obecnie wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. W imieniu Ks. Prymasa, ks. Jasinski odczytał również referat pt. *Wkład Kościoła w pojednanie polsko-niemieckie*.

Drugie spotkanie z „Mistrzem Nauki” z prof. dr hab. Stanisławem Salmonowiczem odbyło się w dniu 22 listopada 2017 r. w Czytelni Pomorzoznawczej Biblioteki Uniwersyteckiej UMK w Toruniu, której dyrektor dr Krzysztof Nierzwicki powitał w imieniu gospodarzy i organizatorów licznie przybyłych przedstawicieli środowiska naukowego w Toruniu. Prezesi Instytutu prof. Józef Borzyszkowski i prof. Cezary Obracht-Prondzyński przedstawili bohatera spotkania i jego rolę w powołaniu Stacji Naukowej PAU i działalności Instytutu Kaszubskiego jako Mistrza Nauki. Mistrz ten odebrał Dyplom Honorowego Członka Instytutu Kaszubskiego jako zasłużony historyk prawa i dziejów Pomorza. Następnie Profesor podzielił się z uczestnikami swoimi refleksjami na temat osobistych i rodzinnych związków z Pomorzem w czasie II wojny światowej i w okresie powojennym.

* * *

W 2017 r. Instytut Kaszubski, samodzielnie lub we współpracy z różnymi instytucjami, wydał 14 pozycji książkowych. Są to:

- Andrzej Romanow, „*Gazeta Gdańska*” w latach 1891–1939, wyd. Instytut Kaszubski, Gdańsk 2017
- *Odpominania / Entinnerungen. Günter Grass w 90. rocznicę urodzin / zum 90. Geburtstagjubiläum*, red. Miłosława Borzyszkowska-Szewczyk, tłum. Marek Szalsza i Agata Teperek, wyd. Instytut Kaszubski, we współpracy z Stowarzyszeniem Güntera Grassa, Gdańską Galerią Güntera Grassa, Nadbałtyckim Centrum Kultury i Pracownią Badań nad Narracjami Pogranicza UG, Gdańsk 2017
- Cezary Obracht-Prondzyński, *Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem na pierwszym planie*, wyd. Instytut Kaszubski, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk 2017
- *Wielkie Pomorze. Społeczności i narody*, praca monograficzna pod red. Daniela Kalinowskiego i Adeli Kuik-Kalinowskiej, wyd. Instytut Kaszubski, Akademia Pomorska w Słupsku, Gdańsk–Słupsk 2017
- *Pro memoria. Ryszard Stryjec (1932–1997)*, zebrał i oprac., wstępem i przypisami opatrzył Józef Borzyszkowski, wyd. Instytut Kaszubski, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej, Gdańsk–Wejherowo 2017
- *Pro memoria Stanisław Pestka (1929–2015)*, zebrał i oprac., wstępem i przypisami opatrzył Józef Borzyszkowski, wyd. Instytut Kaszubski, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Gdańsk–Wejherowo 2017
- *Òd „Skôrbu” do „Stegnë”. 150 lat czasopiśmiennictwa kaszubskiego*, praca monograficzna pod red. Daniela Kalinowskiego, wyd. Instytut Kaszubski, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Akademia Pomorska w Słupsku, Wejherowo–Słupsk–Gdańsk 2017
- Józef Borzyszkowski, Tadeusz Lipski, *Hieronim Derdowski – jego twórcze życie, czytelnicy i krzewiciele pamięci*, wyd. Instytut Kaszubski, Gdańsk–Karsin 2017
- Anna Łajming, *My Home / Mój dom. Memoirs / Wspomnienia III*, translated by / tłumacz. Blanche Krbeček & Alicja Frymark, preface / przedmowa Józef Borzyszkowski, wyd. Instytut Kaszubski, Gdańsk 2017
- Cezary Obracht-Prondzyński, Kazimierz Rolbiecki, Maciej Kwaśkiewicz, *Bytowski zamek. Skarb pogranicza / Bytów Castle. A treasure of the Borderlands*, wyd. Instytut Kaszubski, Bytów 2017
- Jowita Kęcińska-Kaczmarek, *Mały słownik gwary krajeńskiej*, wyd. Instytut Kaszubski, Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Wielkim Buczku, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krajna Złotowska” w Złotowie, Złotów–Wielki Buczek 2017

- Konrad Kaczmarek, *Opowiedzieć życie*, wyd. Instytut Kaszubski, Dzierżążenka–Gdańsk 2017
- Teresa Ruthendorf-Przewoska, *Do Ciebie Panie...*, wyd. Instytut Kaszubski, Gdańsk 2017
- „Acta Cassubiana”, t. 19, 2017, red. Józef Borzyszkowski, wyd. Instytut Kaszubski

* * *

Okazją do prezentacji wydawnictw i pracy Instytutu były ich promocje.

W dniu 21 lutego 2017 r. w siedzibie Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyła się promocja książki *Pro memoria Otylia Szczukowska (1900–1974)*, do której materiał zebrał, opracował oraz wstępem i przypisami opatrzył Józef Borzyszkowski.

Pokonferencyjny tom *Kaszubi i Pomorze a Kraków. O zainteresowaniach sprawami kaszubsko-pomorskimi w kręgu Polskiej Akademii Umiejętności* pod redakcją Józefa Borzyszkowskiego był promowany w Tawernie „Mestwin” w dniu 23 lutego 2017 r.

W dniu 8 marca 2017 r. w Bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku odbyła się promocja tomiku wierszy Franciszka Fenikowskiego *To dla Ciebie...*, przygotowała Irena Fenikowska, opracował wstępem i posłowiem opatrzył Józef Borzyszkowski, podczas której fragmenty utworów czytali Karolina Kłiszewska i Zbigniew Jankowski.

Tradycyjnie doroczne walne zebranie członków Instytutu Kaszubskiego, które odbyło w Tawernie „Mestwin” 7 kwietnia 2017 r., również było okazją do zorganizowania po jego zakończeniu promocji wydawnictw. Tym razem przedstawiono XVIII tom rocznika „Acta Cassubiana” oraz tom 11 „Biblioteki Pisarzy Kaszubskich” poświęcony twórczości Jana Drzeżdżona.

Promocja książki *Pro memoria Ryszard Stryjec (1932–1997)* opracowanej przez Józefa Borzyszkowskiego odbyła się 29 czerwca 2017 r. w Tawernie Kaszubskiej „Mestwin” w Gdańsku.

Promocja albumu *Bytowski zamek – skarb pogranicza* autorstwa Cezarego Obracht-Prondzyńskiego, Kazimierza Rolbieckiego i Macieja Kwaśkiewicza odbyła się sali portretowej na zamku w Bytowie dnia 6 lipca 2017 r.

W dniu 27 września 2017 r. w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie odbyła się promocja dwóch książek z serii *Pro memoria* opracowanych przez Józefa Borzyszkowskiego poświęconych: Stanisławowi Pestce (1929–2015) i Ryszardowi Stryjcowi (1932–1997).

Promocja dwujęzycznej książki Anna Łajming, *My Home / Mój dom. Memoirs / Wspomnienia III*, w tłumaczeniu Blanche Krbeček i Alicji Frymark oraz z przedmową Józefa Borzyszkowskiego odbyła się 10 października 2017 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tczewie.

W Gdańskiej Galerii Güntera Grassa, w dniu 15 października 2017 r. w ramach wydarzenia *Obchody Urodzin Daniela Chodowieckiego i Güntera Grassa* odbyła się promocja książki *Odpominania / Entinnerungen. Günter Grass w 90. rocznicę urodzin / zum 90. Geburtstagjubiläum*, którą zaprezentował prof. Cezary Obracht-Prondzyński, a fragmenty odczytał aktor gdańskich scen teatralnych – Jerzy Kiszki. Druga promocja tego wydawnictwa odbyła się w ramach otwarcia wystawy *GG na UG* na kampusie w Oliwie 16 października 2017 r. O książce i uniwersyteckich spotkaniach z Günterem Grassem rozmawiali dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk, dr Janusz Mosakowski i prof. Kwiryna Ziemia.

W dniu 25 października 2017 r. w czytelni Biblioteki Miejskiej im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku odbyła się promocja książki *Wielkie Pomorze. Społeczności i narody* pod red. Adeli Kuik-Kalinowskiej i Daniela Kalinowskiego. Spotkanie prowadziła Marzena Mazur – dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku.

Dnia 9 listopada 2017 r. w Tawernie „Mestwin” odbyła się promocja czterech książek: *Pro memoria Stanisław Pestka (1929–2015)*, *Pro memoria Ryszard Stryjec (1932–1997)* w opracowaniu Józefa Borzyszkowskiego oraz Jowity Kęcińskiej-Kaczmarek *Mały słownik gwary krajeńskiej* i Konrada Kaczmarka *Opowiedzieć życie*. Laudacje wygłosili prof. Cezary Obracht-Prondzyński i prof. Maria Pająkowska-Kęsik.

Promocja monografii Andrzeja Romanowa „*Gazeta Gdańska*” w latach 1891–1939 odbyła się również w Tawernie „Mestwin” w dniu 27 listopada 2017 r. Laudację wygłosił prof. Józef Borzyszkowski. Spotkanie uświetnili swą obecnością: prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, prezes Instytutu Polsko-Skandynawskiego w Kopenhadze prof. Eugeniusz Stanisław Kruszewski z małżonką Martą, poseł na Sejm Jan Kulas i wiele innych znamienitych gości.

W dniu 14 grudnia 2017 r. Tawernie „Mestwin” we współpracy ze Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim odbyła się promocja dwóch książek Cezarego Obracht-Prondzyńskiego *Ruch kaszubsko-pomorski. Vademecum* oraz *Dylematy edukacyjne. Z Kaszubami i Pomorzem w tle*. Laudacje wygłosili prof. Józef Borzyszkowski i dr Justyna Pomierska.

* * *

Członkowie Instytutu Kaszubskiego prowadzą również działalność edukacyjną. Dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk spotkała się w dniu 18 maja 2017 r. ze studentami i doktorantami sorabistyki (filologii serbołużycyckiej) z Lipska na spotkaniu o odczytywaniu twórczości Grassa z perspektywy mniejszości.

Z kolei dr Magdalena Lemańczyk w dniach 11–16 września 2017 r. prowadziła zajęcia w ramach Letniej Szkoły „VII. Greifswalder Polonicum. United in Diversity? Minorities in Poland”, zorganizowanej przez Lehrstuhl für Slawische

Sprachwissenschaft, Institut für Slawistik Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald pod kierunkiem naukowym prof. dr. Bernharda Brehmera. Problematykę prowadzonego seminarium socjologicznego zatytułowano *Mniejszość niemiecka i Kaszubi w Polsce po 1989 roku. Procesy – instytucje – tożsamość*.

Dr Tomasz Rembalski prowadził wykłady z genealogii kaszubsko-pomorskiej dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Rumi, w dniach 28 października i 18 listopada 2017 r. oraz dla dwóch grup „Studium Wiedzy o Pomorzu” zorganizowanego przez Kaszubski Uniwersytet Ludowy w Wieżycy w dniach 21 października i 2 grudnia 2017 r. Z kolei dla Oddziału Gdańskiego Związku Szlachty Polskiej w dniu 18 marca 2017 r. i dla Pomorskiego Towarzystwa Genealogicznego w dniu 30 września 2017 r. (w Sopocie) przeprowadził po jednym wykładzie na temat drobnej szlachty kaszubskiej w okresie zaboru pruskiego.

* * *

Tak różnorodna, rozbudowana i bogata działalność wymaga odpowiedniego wsparcia finansowego. Zapewnienie środków na działalność Instytutu Kaszubskiego związane jest m.in. ze składaniem i rozliczaniem wielu wniosków kierowanych do różnych organizacji i instytucji o sfinansowanie pojedynczych przedsięwzięć, za które odpowiedzialni są w głównej mierze członkowie Zarządu. Bardzo ważnymi partnerami finansowymi i mecenasami Instytutu były w 2017 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Samorząd Województwa Pomorskiego oraz władze Miasta Gdańska.

Równie istotna jest współpraca z organizacjami pozarządowymi, przede wszystkim Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim oraz jego licznymi oddziałami terenowymi, czy Kaszubskim Uniwersytetem Ludowym, także z uczelniami, przede wszystkim z Uniwersytetem Gdańskim i Akademią Pomorską w Słupsku. Z licznymi muzeami, przede wszystkim z Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Muzeum Zachodniokaszubskim w Bytowie. Z bibliotekami (np. Biblioteką Gdańską PAN, Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Gdańsku, Biblioteką Główną Uniwersytetu Gdańskiego), z archiwami, instytucjami kultury (np. Instytutem Kultury Miejskiej w Gdańsku, Nadbałtyckim Centrum Kultury, lokalnymi ośrodkami kultury). Ważne jest dla nas także wsparcie pozyskiwane np. z Nadleśnictw (w Przymuszewie i Kościerzynie).

W tym miejscu podziękować należy wszystkim instytucjom i osobom prywatnym, które w jakikolwiek sposób, materialnie, radą czy pracą wolontariacką wspomogły działania Instytutu Kaszubskiego w roku 2017. Podkreślić też trzeba, że osiągnięcia i sukcesy Instytutu są efektem zaangażowania i oddania pracowników oraz członków stowarzyszenia.